

Юлія ГРЕГОРАЩУК

кандидат педагогічних наук, вчитель,
Тернопільський академічний ліцей
«Українська гімназія» ім. І.Франка
hrehorashchuk@gmail.com

ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ КУРСУ ЗА ВИБОРОМ «ENGLISH FOR TRAVEL» В УМОВАХ ПЕРЕДПІЛОТУВАННЯ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

У першому семестрі 2025–2026 навчального року Тернопільський академічний ліцей «Українська гімназія» імені Івана Франка взяв участь у передпілотуванні профільної середньої освіти, упровадження якої заплановано з 2027 року, що зумовлює *актуальність* осмислення практичного досвіду реалізації курсів за вибором. У межах цієї роботи в закладі було розроблено курси для учнів старших класів, спрямовані на розширення їхніх освітніх можливостей та формування практично орієнтованих компетентностей.

Організація навчання в 10-х класах здійснювалася за багатопрофільною моделлю, у межах якої поряд із профільними обов'язковими дисциплінами учням були запропоновані курси за вибором як важливий компонент індивідуальної освітньої траєкторії та усвідомленого освітнього вибору.

Одним із таких курсів став курс за вибором «English for Travel», який обрали учні 10-х класів. Його зміст був спрямований на практичне використання англійської мови в типових ситуаціях, пов'язаних із подорожами та міжкультурною взаємодією, що відповідало завданням профільної школи щодо прикладної спрямованості навчання.

Метою дослідження є узагальнення досвіду впровадження цього курсу, аналіз особливостей організації навчання та окреслення підходів до подальшого розвитку курсів за вибором у старшій профільній школі.

Програма «English for Travel» була розроблена з розрахунку на 36 навчальних годин і ґрунтувалася на ситуативно-діяльнісному та тематично орієнтованому підходах. Зміст курсу передбачав поєднання різних видів мовленнєвої діяльності та був спрямований на активне залучення учнів до роботи з навчальним матеріалом.

Водночас реалізація курсу відбувалася в умовах передпілотування профільної середньої освіти та обмеженого часового ресурсу – 17 навчальних годин (1 година на тиждень). Це зумовило необхідність адаптації та оптимізації навчального матеріалу з метою збереження цілісності курсу та досягнення запланованих освітніх результатів.

Додатковою організаційною особливістю стало те, що курс обрали значна кількість учнів (близько 30 осіб). За таких умов можливості систематичної усної комунікативної практики в межах кожного заняття були певною мірою обмежені, що впливало на розподіл навчального часу між різними видами мовленнєвої діяльності, зокрема говорінням, аудіюванням, читанням і роботою з відеоматеріалами.

Окремої уваги потребував рівень мовної підготовки учнів, який, попри загальну відповідність рівню B1–B2, залишався неоднорідним. Це

зумовлювало необхідність варіативності завдань, гнучкого темпу роботи та добору таких форм навчальної діяльності, які забезпечували залучення всіх учнів незалежно від рівня сформованості їхніх мовленнєвих умінь.

З огляду на зазначені умови в організації занять пріоритет надавався таким форматам роботи, які дозволяли максимально ефективно використати обмежений навчальний час і забезпечити залучення учнів до активної навчальної діяльності. Основна увага зосереджувалася на індивідуальній роботі та фронтальних формах організації навчання, що давало змогу системно опрацювати зміст курсу й підтримувати єдиний темп роботи в групі.

Окремою особливістю реалізації курсу стало опрацювання значного обсягу спеціалізованої лексики сфери подорожей і туризму, яка, попри достатній загальний рівень володіння англійською мовою, була для учнів новою. Це потребувало додаткової уваги до семантизації, закріплення та контекстуального використання лексичних одиниць через роботу з навчальними й автентичними текстами та виконання вправ у межах мовленнєвих завдань, що забезпечувало послідовність і логічність опрацювання матеріалу.

Оцінювання навчальних досягнень учнів у межах курсу здійснювалося комплексно та включало як усні відповіді під час занять, так і два тематичні тести протягом семестру, спрямовані на перевірку рівня сформованості лексичної компетентності з опрацьованих тем. Тестові завдання охоплювали роботу з термінами сфери подорожей і туризму, зокрема розпізнавання лексичних одиниць у контексті, співвіднесення понять із визначеннями, заповнення пропусків у тематичних текстах, а також завдання з вибором правильної відповіді.

Результати тестування засвідчили, що учні загалом успішно справлялися із завданнями на розуміння та використання лексики в контексті, водночас складнішим виявилось відтворення точних дефініцій окремих термінів. Це свідчить про потребу в цілеспрямованій роботі з формування глибшого розуміння професійно орієнтованої лексики, зокрема через її систематизацію та багаторазове використання в різних мовленнєвих ситуаціях.

Досвід реалізації курсу за вибором «English for Travel» в умовах передпілотування профільної середньої освіти дає підстави для формулювання низки рекомендацій, які можуть бути враховані закладами освіти під час упровадження аналогічних курсів у старшій профільній школі.

1. Варіативність обсягу та змістового наповнення курсів за вибором. Під час упровадження курсів за вибором доцільно передбачати можливість адаптації їхнього обсягу та змістового наповнення відповідно до умов реалізації. Зокрема, курси з вираженою комунікативною спрямованістю можуть ефективно реалізовуватися як у розширеному форматі, так і в скороченому обсязі, за умови відповідного ущільнення змісту, добору пріоритетних тем і чіткого визначення очікуваних результатів навчання.

2. Гнучкий підхід до організації роботи з чисельними групами. За умов значної кількості учнів у групі реалізація комунікативної складової курсу може потребувати варіативних організаційних рішень, не обов'язково пов'язаних зі зменшенням чисельності групи. Доцільним є використання гнучких форматів роботи (парна й групова робота, ротація завдань, асинхронні

елементи, чергування видів діяльності), що дозволяють забезпечити активне мовленнєве залучення учнів у межах наявного навчального часу.

3. *Урахування неоднорідності мовної підготовки учнів.* Навіть за формальної відповідності рівню B1–B2 учнівські групи залишаються різнорівневими, що є типовим для профільної школи. У зв'язку з цим доцільно передбачати варіативність завдань, диференціацію навчального матеріалу та гнучкий темп роботи в межах одного заняття, що дозволяє забезпечити залучення всіх учнів і підтримати їхню навчальну мотивацію без зниження загального рівня вимог.

4. *Системна робота з професійно орієнтованою лексикою.* Засвоєння спеціалізованої лексики сфери подорожей і туризму доцільно супроводжувати систематичною роботою з дефініціями, контекстуальним використанням термінів і повторюваністю лексичних одиниць у різних мовленнєвих ситуаціях. Такий підхід сприяє не лише запам'ятовуванню лексики, а й формуванню глибшого розуміння її функціонального використання в реальних комунікативних контекстах.

5. *Комплексний підхід до оцінювання навчальних досягнень.* Оцінювання доцільно здійснювати з урахуванням різних аспектів мовної компетентності, поєднуючи усні відповіді, тестові завдання та практико-орієнтовані види діяльності, що дозволяє отримати більш повну картину сформованості мовленнєвих умінь учнів.

Досвід реалізації курсу за вибором «English for Travel» в умовах передпілотування профільної середньої освіти підтвердив доцільність упровадження практично орієнтованих мовних курсів як складника профільної школи та засвідчив їхню актуальність для учнів старших класів.

У процесі впровадження курсу було виявлено низку організаційних особливостей, пов'язаних із форматом занять, чисельністю груп, різнорівневістю мовної підготовки учнів і специфікою засвоєння тематичної лексики. Узагальнення цього досвіду дало змогу сформулювати рекомендації, спрямовані на вдосконалення організації курсів за вибором у профільній середній школі.

Отримані результати свідчать про потенціал передпілотування як етапу апробації та корекції освітніх рішень з урахуванням реальних умов закладу освіти та можуть бути використані іншими школами під час планування курсів за вибором.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт профільної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 р. № 851. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 23.12.2025).

2. Концепція реалізації профільної середньої освіти (10–12 класи). Київ : Міністерство освіти і науки України, 2018.

3. Грегорашук Ю. В. Навчальна програма курсу за вибором «English for Travel» для учнів 10 класу. Тернопіль, 2025.

4. Evans V., Dooley J., Garza V. Career paths: Tourism. Newbury: Express Publishing, 2011. 115 p.